

بررسی تاثیر حاشیه نشینی بر توسعه پایدار شهری (چالش ها و راهکارها)

مهرداد حسین پناهی^{۱*}، معصومه پارچیان^۲

۱- دانشجوی دکتری جامعه شناسی اقتصادی و توسعه ، گروه جامعه شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، ایران، mehrdadpanahi58@gmail.com
۲- کارشناس اداره کل حفاظت محیط زیست همدان mparchiyan@yahoo.com

چکیده

یکی از زمینه های ناپایداری توسعه شهری در طول زمان ،گونه ای از سکونت با مشکلات ویژه آن است که در دوران معاصر از آن تحت عنوان اسکان غیر رسمی می توان نام برد ، اینگونه سکونت گاه ها که سیمایی نا زیبا ، خدماتی پایین ، ساکنینی کم بنیه و مشاغلی ناپایدار دارند، محیطی آماده برای پذیرش نابهنجاریهای اجتماعی می شوند در این مقاله ، به بررسی تاثیر حاشیه نشینی بر توسعه پایدار شهری پرداخته و در این ارتباط علل، و پیامدها و سپس راهکارهای پیشگیری و ساماندهی آن با استفاده از مطالعات اسنادی (کتابخانه ای) ارائه خواهد شد. بر اساس مطالعات انجام شده و بررسی های به عمل آمده علل عمده حاشیه نشینی در ایران مهاجرت روستا به شهر و مهاجرت شهر به شهر به دلیل دافع دافعه های محل سکونت و جاذبه های شهر بزرگ می باشد. در شهرهای همانند کرج، زاهدان، اهواز، همدان، اصفهان، مشهد، تهران، ارتباط مستقیم و معنا داری بین عوامل اقتصادی، رفاهی و حاشیه نشینی وجود دارد نتایج مطالعات حاکی از آن است که ساختار اقتصادی شهر نیروی کار حاشیه نشینان را به کار می گیرد و در مقابل امکان استفاده محدودی از تسهیلات شهری را برای آنها بوجود می آورد. حاشیه نشینان از جمعیت موفق شهر جدا هستند و جامعه ای در جامعه اند. حاشیه نشینی، خصلت شهرنشینی امروزی است و در برخورد با آن بایستی از راهکارهای پیشگیرانه و مداوم توسط مسئولان منطقه ای و ملی استفاده گردد.

واژه های کلیدی: توسعه پایدار شهری^۱ ، حاشیه نشینی^۲ ، مهاجرت^۳

۱- مقدمه

امروزه در جهان ، توسعه خواهی تبدیل به جنبشی فراگیر و جهانی شده است ، اغلب دولتها و همه ملتها ، خواهان توسعه هستند ، اما مراد از توسعه در این میان بسیار متفاوت است. از گذران امور روزمره گرفته تا فراغت ، از فقر مطلق تا بهبود دسترسی به خدمات اساسی اقتصادی و اجتماعی و نیز بهبود مستمر و ارتقای مداوم کیفیت زندگی در این مقوله می گنجد. در یک تعریف کلی و ناظر به توسعه برنامه ریزی شده ، تمام تلاشهای صورت گرفته برای (حرکت از وضع موجود به وضع مطلوب) ، مصداق توسعه است. ادبیات نوسازی چند دهه در برنامه های توسعه ملل مختلف سلطه بلامنازع پیدا کرد. در این مدت صاحب نظران توسعه به هنگام مشاهده نتایج حاصل از اجرای این پروژه به این نتیجه رسیدند که توصیه های توسعه ای منجر به عوارض و پیامدهایی از قبیل عدم کاهش پذیری فقر ، عدم برابری در فرصت های آموزشی ؛ ماندگاری بحران گرسنگی و فقدان امنیت غذایی گرسنگان ؛ تخریب وحشتناک منابع طبیعی ؛ عدم

¹Urban Sustainable Development

²Marginalization

³emigration